

τα άλλα, δεν είμαστε ουδέτεροι. Πρέπει να είμαστε υπέρ της εφαρμογής των αποφάσεων του ΟΗΕ και κατά της διάσπασης που χρησιμοποιήσε το Ιράκ. Η συνεισφορά μας στις δυνάμεις του ΟΗΕ θα έπρεπε να είναι όχι στρατιωτική αλλά ανθρωπιστική. Μετά το τέλος των εχθροπραξιών θα πρέπει να βοηθήσουμε με τον ίδιο τρόπο και τον λαό του Ιράκ».

— Είναι δυνατόν, όμως, να υπάρξει μόνιμη ειρήνη υπό τη διαρκή απειλή του Σαντάμ κι ενός πάνοπλου Ιράκ; Ή με το Παλαιστινιακό να παραμένει εκκρεμής;

«Η μόνιμη ειρήνη προϋποθέτει τη λύση του Παλαιστινιακού και διαρρυθμίσεις που θα έχουν την αποδοχή των λαών της περιοχής. Προϋποθέτει τη ματαίωση της οπλικής εξέλιξης του Ιράκ στα πλαίσια ενός γενικευμένου κατά το δυνατόν στην περιοχή αποκλεισμού, που θα επιδιωχθεί όχι μόνο με στρατιωτικά αλλά κυρίως με πολιτικά μέσα. Ένα μέσο προς τον αποκλεισμό θα ήταν η δημιουργία ενός πολυμελούς περιφερειακού οργανισμού, ο οποίος θα φροντίζει για σταθερότητα στην περιοχή».

Πρότυπο της λύσης μπορεί να είναι η Διάσκεψη για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη, ο περιφερειακός οργανισμός που δημιουργήθηκε στην Ευρώπη. Στόχος του οργανισμού θα είναι η διασφάλιση των συνόρων, ο έλεγχος των εξοπλισμών και η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο οργανισμός αυτός θα μπορούσε να παίξει ρόλο και στην κοινή αντιμετώπιση των προβλημάτων της παραγωγής πετρελαίου. Τέλος, μια τέτοια λύση μειώνει σημαντικά τον ρόλο της Τουρκίας στην περιοχή, γιατί αναβαθμίζει άλλες χώρες όπως τη Συρία».

Πολιτική λύση στη Μέση Ανατολή

— Αυτό δείχνει να συμφωνείτε με την επίσημη κυβερνητική άποψη για μια μεταπολεμική περιφερειακή διάσκεψη, στην οποία να τεθεί και το Κυπριακό...

«Η σκέψη για μια Διεθνή Συνδιάσκεψη μετά το τέλος του πολέμου χρειάζεται μελέτη. Η Διεθνής Συνδιάσκεψη θα αποτύχει πολιτικά, αν τελεί υπό την επιρροή των ΗΠΑ και δεν έχει την αποδοχή της παγκόσμιας κοινότητας. Ένα όργανο από το οποίο μπορούν να προκύψουν μονιμότερες λύσεις είναι το Συμβούλιο Ασφαλείας, που άλλωστε πήρε τις αποφάσεις για την αποκατάσταση της διεθνούς νομιμότητας στο Κουβέιτ. Σε κάθε περίπτωση θέση της Ελλάδας πρέπει να είναι η διατήρηση των συνόρων του Ιράκ και η τήρηση των αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών. Δεν πρέπει να υπάρξει "λεία" προς διανομή, και μάλιστα προς όφελος της Τουρκίας. Το πλαίσιο αυτό υποτελεί τόσο την

επίσημη κυβερνητική άποψη, που χαρακτηρίζουν την ελληνική κοινωνία δεν έχουν επιδερμικές αιτίες. Οφείλονται σε κοινωνική κρίση, στη ζοφερή κατάσταση της οικονομίας, στην αναξιοπιστία του κράτους, στην έλλειψη κύρους των πολιτικών ηγεσιών, στη διογκούμενη κοινωνική δυσαρέσκεια...

εγγύηση όσο και το μέσο πίεσης για τη λύση του Κυπριακού.

Ο κίνδυνος, που θα προκύψει έντονος μετά τη λήξη των εχθροπραξιών, είναι η συστοίχιση του αραβικού κόσμου κατά των συμμάχων, η εξέλιξη της σημερινής διαμόρφωσης σε μια γενικότερη αντιπαράθεση Ισλάμ - Δύσης. Η συστοίχιση μπορεί να προκληθεί και να ωρμάσει μέσα από κάθε είδους εξελίξεις, ακόμη και αυτής της κατά κράτος ήττας του Ιράκ, εφόσον μετά δεν υπάρξουν πολιτικές λύσεις στα προβλήματα της περιοχής. Το Ισραήλ, έχοντας στο πλευρό του το εβραϊκό λόμπι που παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής των ΗΠΑ, θα πιέσει για να διατηρηθεί η σημερινή κατάσταση. Η πίεση αυτή δεν πρέπει να ευοδωθεί».

— Από την άλλη πλευρά, όμως, έχουμε την πίεση των λεγόμενων «ειρηνιστών» στη Δύση, η οποία αντικειμενικά λειτουργεί υπέρ του Ιράκ.

«Το Ιράκ υπολογίζει στην κοινή γνώμη της Δύσης για να κερδίσει "πολιτικά" τον πόλεμο παρατείνοντας κατά το δυνατόν τις εχθροπραξίες. Είναι πιθανό, αν καταφέρει να αντέξει στις επιθέσεις, να αλλάξει στάση. Να προτείνει ειρήνη με αντάλλαγμα τη λύση του Παλαιστινιακού. Θα επιδιώξει έτσι να κερδίσει την ηγεμονία των Αράβων με τη συμπαρατάση της κοινής γνώμης της Δύσης, που θα ζητεί ειρήνη. Όμως κάθε λύση που δεν θα αποτρέψει την ηγεμονία της περιοχής από τη μία ή την άλλη δύναμη και την επέκταση των χημικών και πυρηνικών όπλων θα οδηγήσει σε νέες τραγωδίες».

— Σε όλα αυτά, κύριε Σημίτη, υπάρχει μια μεγάλη απουσία: η απουσία της Ευρώπης. Έχει ακόμη τις δυνατότητες η Κοινότητα να παίξει κάποιον ρόλο;

«Η Ελλάδα θα πρέπει να πιέσει άμεσα για την πολιτική δραστηριοποίηση της Κοινότητας και την πρωτοβουλία της τελευταίας μετά τον πόλεμο για την οριστική επίλυση της κρίσης. Η Κοινότητα αποδείχθηκε μέχρι τώρα τελείως ανίκανη να διαμορφώσει μια ενιαία στάση και να προωθήσει μια αποτελεσματική πολιτική. Όμως αμέσως μετά τον πόλεμο μπορεί να παίξει ένα σημαντικό ρόλο, μια που στις διαπραγματεύσεις που θα ακολουθήσουν σημασία έχουν και η πολιτική επιρροή και η οικονομική δύναμη. Επιδίωξη της χώρας μας πρέπει να είναι η Κοινότητα να αποτελέσει ένα νέο πύλο επηρεασμού των διεθνών εξελίξεων, ο οποίος θα εκφράζει και τα ιδιαίτερα συμφέροντά μας».

Η Ελλάδα, και αν ακόμη απορριπτεθεί από την

την πολιτική των ΗΠΑ, δεν πρόκειται να συμμετάσχει, όπως το ελπίζει η κυβέρνηση, σε μια διεθνή διάσκεψη με πρωταγωνιστικό ρόλο και να επιτύχει την αναγνώριση όλων των αιτημάτων της. Η συμβολή της χώρας στην "νίκη" των συμμαχικών δυνάμεων θα είναι σε κάθε περίπτωση ελάχιστη και πάντως πολύ μικρότερη εκείνης της Τουρκίας, ώστε δεν θα υπάρχει περιθώριο να ζητήσει αντιπαροχή για τις υπηρεσίες της».

Άμεση λύση του Κυπριακού

— Με άλλα λόγια δεν είστε πολύ αισιόδοξος για το Κυπριακό.

«Η μάχη για το Κυπριακό είναι συναισθηματικά γρητομένη. Θα πρέπει να επιδιώξουμε την άμεση λύση του. Θα πρέπει όμως να έχουμε συνείδηση ότι το Κυπριακό θα λυθεί ή δεν θα λυθεί κάτω από επιλογές που αφορούν το σύνολο της περιοχής και όχι διότι θα πιέσει η Ελλάδα μια ούτως ή άλλως αναβαθμισμένη Τουρκία μέσω των ΗΠΑ. Η διαπραγμάτευση για το Κυπριακό δεν αρχίζει από μηδενική βάση, αλλά στηρίζεται στις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών».

Η σχέση 7 προς 10 εκφράζει την ισορροπία των δυνάμεων στην περιοχή όπως διαμορφώθηκε μετά από την τουρκική επέμβαση στην Κύπρο. Κύριο μέλημά μας όμως πρέπει να είναι η άρση των αιτίων που προκαλούν τις ανάγκες του 7 προς 10 και όχι αυτή καθ' εαυτή η αναλογία. Η ελληνική πολιτική θα πρέπει να πείσει ότι η τουρκική στάση δημιουργεί κινδύνους για την ειρήνη στη νοτιοανατολική λεκάνη της Μεσογείου και ως εκ τούτου το Κυπριακό θα πρέπει να συνυπολογισθεί στις διαφαινόμενες ρυθμίσεις των εκκρεμοτήτων στη Μέση Ανατολή».

— Κύριε Σημίτη, για πολλοστή φορά ακούστηκαν διάφορες ιστορίες για τα λεγόμενα «κεντροδεξιά σενάρια». Τι σημασία αποδίδετε σ' αυτά τα πράγματα;

«Η αποτυχία της κυβερνήσεως της Νέας Δημοκρατίας να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα προβλήματα του τόπου είναι λογικό να οδηγήσει κύκλους της συντηρητικής παράταξης να αναλογίζονται με ποιο τρόπο μπορεί η Δεξιά να ενισχυθεί στη σημερινή κρίση. Το σχήμα αυτό είναι στην πραγματικότητα όχι κεντροδεξιό αλλά δεξιά εντός του κεντρουδεξιού πεδίου».

Εκρήξεις

— Έχει κανείς την αίσθηση ότι ο πόλεμος πάγωσε την πολιτική αντιπαράθεση. Προβλέπετε ότι η εσωτερική εκκενρία θα διαρκέσει για πολύ;

«Πιστεύω όχι. Η "ειρήνη του πολέμου" είναι εύθραυστη. Γιατί οι "εκρήξεις" και οι έντονες αντιπαλοότητες που χαρακτηρίζουν την ελληνική κοινωνία δεν έχουν επιδερμικές αιτίες. Οφείλονται σε κοινωνική κρίση, στη ζοφερή κατάσταση της οικονομίας, στην αναξιοπιστία του κράτους, στην έλλειψη κύρους των πολιτικών ηγεσιών, στη διογκούμενη κοινωνική δυσαρέσκεια. Οι μαθητικές κινητοποιήσεις οφείλονταν σε πάρα πολλούς λόγους που δεν μπορούν να καταγραφούν σε έναν κατάλογο αιτιών, που θα άρει συστηματικά η κυβέρνηση. Είναι αποτέλεσμα διαδικασιών που διαφεύγουν την ορθολογική σύλληψη. Θα φέρω ένα άλλο παράδειγμα».

Στις 11 Μαρτίου αρχίζει η δίκη Κοσκωτά. Εδώ και δύο χρόνια η ελληνική πολιτική ζωή προσδιορίστηκε από το σκάνδαλο και το αίτημα για κάθαρση. Δύο εκλογικές αναμετρήσεις, στις οποίες ξεδούθηκαν δεκαεκατομμύρια, επικεντρώθηκαν σ' αυτό το θέμα. Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα αν στις 11 Μαρτίου βρεθεί ο ένας ή ο άλλος τρόπος για να ματαιωθεί ουσιαστικά η δίκη με το δικαιολογητικό ότι δεν χρειάζεται έξαρση παθών; Η κοινή γνώμη θα θεωρήσει ότι υπάρχει σήψη και συναλλαγή. Το μήνυμα για την κοινωνία θα είναι ότι τα πάντα μπορεί να είναι αντικείμενο κομματικής εκμετάλλευσης και ανενδοίαστης διαπραγμάτευσης».

Αν μεθαύριο ξεσηκωθούν βίαια οι αγρότες, γιατί οι επιδοτήσεις δεν είναι αρκετές, ή οι ελεύθεροι επαγγελματίες απεργήσουν, γιατί οι φορολογικές ρυθμίσεις περιορίζουν την ανέλεγκτη φοροαποφυγή, θα φταίει ο χειρισμός της υποθέσεως Κοσκωτά ή η προσπάθεια απελευθέρωσης των χοντρικών ή οι αναρχικοί ή ψευδοαναρχικοί που τρομοκράτησαν το κέντρο της Αθήνας; Όχι βέβαια με τη σχέση που έχει η αιτία με το αιτιατό. Θα φταίει όμως όλα ταυτόχρονα, γιατί με το καθένα από αυτά τα γεγονότα το κάθε άτομο εξωθείται να αδιαφορήσει για την κοινωνική ευθύνη του. Το μήνυμα είναι κάθε διεκδίκηση και κάθε μέσο είναι θεμιτό, γιατί δεν υπάρχει φραγμός στην παράλογη συμπεριφορά των άλλων. Γιατί να μην υπάρξουν λοιπόν νέες "εκρήξεις";».

— Είμαστε, λοιπόν, καταδικασμένοι σε αλληπάλληλους κύκλους βίας;

«Θα πρέπει να ξαναβρούμε το κάθε άτομο, οι κοινωνικές ομάδες και προπαντός η κυβέρνηση ότι έχουμε κοινωνική ευθύνη. Κοινωνική ευθύνη σημαίνει δεσμεύσεις, υποχρεώσεις, διάλογο όπου συναντώνται και όχι απλώς συνυπάρχουν οι διαλεγόμενοι, σεβασμό σε αξίες που επιτρέπουν και δικαιώνουν την κοινωνική συνύπαρξη».